

PAPER DETAILS

TITLE: Pepee Çizgi Filminin Ebeveyn Öğretmen Ve Çocuk Gözüyle Değerlendirilmesi/ Assesment Of Pepee Cartoon From Perspectives Of Parents Teachers And Children

AUTHORS: Ayse Öztürk Samur,Tugba Durak Demirhan,Sema Soydan,Lemis Önkol

PAGES: 151-166

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/183277>

PEPEE ÇİZGİ FİLMİNİN EBEVEYN ÖĞRETMEN VE ÇOCUK GÖZÜYLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Ayşe ÖZTÜRK SAMUR

Adnan Menderes Üniversitesi

Tuğba DURAK DEMİRHAN

Recaizade Ekrem İlköğretim Okulu

Sema SOYDAN

Mevlana Üniversitesi, ssoydan@mevlana.edu.tr

Lemis ÖNKOL

Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Özet

Televizyon hem eğitici, hem öğretici hem de eğlendirici özellikleriyle birçok kitleye hitap ederken çocuğun yaşamındaki varlığı görmezden gelinemez. Birden fazla duyuya hitap etme özelliği, her sosyo ekonomik düzeydeki aileye ulaşması ve çocukların televizyon karşısında geçirdikleri zaman dikkate alındığında televizyon programlarının çocuğun yaşamındaki önemi daha da artmaktadır. Bu çalışmada son dönemlerde birçok çocuğun yaşamında var olan Pepee Çizgi Film, ebeveyn, öğretmen ve çocuk gözünden değerlendirilmiştir. Araştırmanın örneklem grubunu, İstanbul, Aydın ve Konya İl Milli Eğitim Müdürlüklerine bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan 99 okul öncesi öğretmeni, bu kurumlara devam eden 435 çocuk ve 400 ebeveyn oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Pepee Çizgi Film Konulu Anket Öğretmen Formu, ebeveyn Formu ve Çocuk Formu kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, Pepee Çizgi Film'i çocukların sevdiğini, ebeveyn ve öğretmenlerin ise pek çok yönünü beğendiklerini, ancak bazı yönlerini de eleştirdiklerini göstermiştir.

Anahtar Sözcükler: Erken çocukluk dönemi, çizgi film, televizyon.

ASSESSMENT OF PEPEE CARTOON FROM PERSPECTIVES OF PARENTS TEACHERS AND CHILDREN

Abstract

While television with its both educational and entertaining features is appealing to the majority of the society, its presence in children's world cannot be avoided. When TV's features like addressing more than one sense, reaching easily each family from every socioeconomic level and the time children spent in front of TV are considered the importance of TV programs in children's life becomes more important. In this study Pepee, which has been a part of children's lives recently, has been assessed from the perspective of parents, teachers and children. The sample of the study is composed of 99 teachers working in preschools bound to Ministry of National Education 435 children attending those preschool institutions and 400 parents in İstanbul, Aydın and Konya. In the study, Questionnaire about Pepee Cartoon's teacher, child and parent forms are used as data collection device. Study results have shown that children like Pepee Cartoon, although parents and teachers have some negative ideas about Pepee Cartoon, in general they considered it positive cartoon.

Key Words: Early childhood period, cartoon, television

Giriş

Televizyon büyük sayılarda tekrarlanabilen mesajları büyük izleyici gruplarına iletmekte toplumdaki bireylerin düşüncelerini etkileyerek ve belli bir senteze kavuşturarak ortak bir davranış biçimi kazandırmakta (Geray,2003), izleyicileri hiç farkına varmadan, başka toplum ve kültürlerin yaşam standartları, yaşam biçimleri, birbirleriyle ilişkileri, davranış kalıpları, sosyal sorunları ve tüketim alanları konusunda bilgilerle donanmalarını sağlamaktadır (Ayrancı, Köşgeroğlu ve Günay, 2004). Bu izleyici kitlesi çocuk olduğunda ise televizyon karşısında geçirilen süre, izlenen programlar ve verilen mesajların önemi daha da artmaktadır. Her ne kadar uyarıcı simgelerle çocukların izleyebileceği yayınlar ayırt edilse de, önerilen birçok yayın çocuklara uygun olmayan özellikler taşımaktadır.

Çocuğun doğduğu andan itibaren karşı karşıya kaldığı televizyon, yapılan araştırmalarda çocukların medya tercihlerinde ilk sıradadır (Erdoğan ve Baran, 2008). Çocukların çok fazla televizyon izlemeleri ve izledikleri programların (çizgi film olsalar bile) şiddet içermesi, bu durumu bir problem haline dönüştürebilmektedir (Choma ve ark, 2004). Araştırmalara göre çocukların çoğu günde 3–4 saat televizyon izlemekte, yılda yaklaşık olarak 900 saati okulda, 1500 saati ise televizyon karşısında geçirmektedir (Öktem, Sayıl ve Çelenk Özen, 2006). Mezun olana kadar çocuklar 13000 saatini okulda, 18000 saatini ise televizyon karşısında geçirmektedirler (Hossler, 2004). İlköğretim çağını tamamlamış bir çocuk yaklaşık olarak 100.000 kadar şiddet sahnesi ve 8000 ölüm ya da öldürülme sahnesi izlemiş olmaktadır. Ülkemizde yaklaşık 5 çocuktan birinin odasında TV bulunmakta ya da çocuklar TV'nin bulunduğu odada yatmaktadır (Öktem, Sayıl ve Çelenk Özen, 2006).

Gelecek nesillerin sağlıklı düşünen bireylere sahip olabilmesine ilişkin, aile içi faktörlerin yanı sıra çevrenin de çok büyük etkisi olduğu bir gerçektir. Çevreyi oluşturan okul ve arkadaş çevresi gibi faktörlerin yanında, iletişim araçlarının payı göz ardı edilemez. İletişim araçları içinde televizyon önemli araçlardan biridir. Görsel ve işitsel etkinliği nedeniyle, çok sayıda kişiye ulaşan en güçlü iletişim aracı olarak televizyonun en önde gelen işlevleri arasında eğlendirici ve öğretici nitelikleri sayılabilir (Yavuzer,1990). Yapılan araştırmalarda çocukların seyrettikleri yayınlar arasında ilk sırada çizgi filmlerin yer aldığı görülmektedir (Cesur ve Paker, 2007; Cihangir ve Demir, 2004). Çizgi filmler ve çocuk programlarının çocuğun bilişsel, duygusal durumuna ve davranışlarına yakın olması ve çizgi film kahramanlarıyla kolayca özdeşleşebilmesi, çizgi filmlerin, çocuk programlarının çocuklar tarafından genel olarak izlenme nedenidir (Yazıcı, 2011). Çizgi filmlerin en iyi takipçisi olan çocukların hayal dünyaları, hayata karşı savunmasız tavırları çizgi filmlerden etkilenmekte ve kendi içinde belli bir şekil almaktadır (Samancı, 2004).

Televizyonlarda yaygın bir biçimde kullanılan çizgi filmlerin amacı da öğreticiliktir. Başka bir deyişle eğlendirirken eğitmek amaçlanmaktadır. Eğlendirirken eğitmek işlevi de çizgi filmlerin içeriğinden ve onu oluşturanın kahramanlara verdiği kişiliğinden kaynaklanmaktadır (Güler,1992). Çizgi yapımlarla konu, gerçekçi bir yaklaşımla verildiği gibi, hayal gücünü geliştirebilecek her biçimde sunulabilmekte ve öğretim süreci sevimli hale dönüştürülerek öğrenme isteği

artırılabilir (İnce,1991). Çizgi filmlerle çocuklar, trafik eğitiminden, dış sağlığına kadar çok değişik amaçlarda istenen ve amaçlanan davranış tarzları geliştirebilmektedirler (Arıkan, 2001). La Fontaine'nin öykülerini temel alan Disney'in çizgi filmlerinde ve bu tür benzeri yapıtlarda, bilgilendirmek ve bir sonuç çıkartmak amacı görüldüğünden, kullanılan tipler eğitim işlevini kolaylaştırmaktadır (Eskandari, 2007). Ayrıca çocukların televizyonda en çok izledikleri program türlerinden biri olan çizgi filmler bir sosyalleşme aracı olarak da işlev görmektedir (Leaper ve diğerleri, 2002).

Ancak televizyonun olumlu bir uyarım kaynağı olmasının yanında, aile içi ve dışı toplumsal etkileşimi en alt düzeye indirgediğinden çocuğun sosyal gelişimine olumsuz etki etmektedir. Film kahramanlarının çeşitli davranışları çocukta saldırganlık dürtülerini harekete geçirmekte ve onu saldırgan yapabilmektedir (Yavuzer, 1990). Bunun yanında çocuklar televizyon karşısında çizgi filmleri izlerken edilgen ve pasif durumdadır. Televizyonun hızlı temposu karşısında insanlar, seyretdiklerini düşünme fırsatı bulamazlar (Postman, 1995; Sayar ve Dinç, 2009). Çocuklar zihinsel süreçlerindeki özelliklerinden dolayı izlediklerini yetişkinler gibi algılayamamakta ve yetişkinlerden farklı bir biçimde etkilenmektedir. Eğlendirici buldukları televizyonu, dünyayı tanımak ve anlamak için izlemektedirler. Çocuklar kurmaca ve gerçek arasındaki farkı çoğu kez yetişkinler kadar kolay bir biçimde algılayamamakta ve bu nedenle birçok açıdan televizyon karşısında yetişkinlere oranla daha korunmasız durumdadırlar (Çaplı,1996). Bu ise onların düşünme yeteneklerini olumsuz yönde etkilemekte, gitgide zihnî çaba ve düşünmeyi gerektiren işlerden (okumak, yazmak gibi) uzaklaşmaktadırlar (Postman, 1995; Sayar ve Dinç, 2009).

Çizgi filmlerin anlatılarında, bu filmler gösterime girdikten sonra ve hatta girmeden önce sürekli yinelenen temaların başında "tüketim" gelmektedir (Hünerli,2005). İzleyenleri daha çok tüketime özendirmek amacıyla canlandırma filmlerinde üst-ideal karakterler yaratılmakta, asıl hedef kitleyi oluşturan izleyici çocukların bu karakterlerle özdeşleşmesi ve bu doğrultuda da sevdikleri karakterlerin aksesuarlarını (kıyafetler, kullanılan aletler vb.) satın almaları için büyük bir çaba harcanmaktadır. Yaratılan sanal dünyanın içine çekilmeye çalışan çocuklara verilen fikir, "tükettiğin sürece varsın"dır (Dinçer ve Yılmazkol, 2009). Bu nedenle okul araç-gereçlerinde, çocuk kıyafetlerinde ve gıda maddeleri üzerinde çizgi film kahramanları kullanılmaktadır. Bu ürünlerde çizgi film kahramanlarının reklâm aracı olarak kullanılması çocukların ilgisini daha da artırmaktadır (Çelenk,1995).

Çocukları çizgi filmlerin bu zararlı etkilerinden korumak, sadece çocuklar için eğitici ve öğretici programlarının tespit edilerek izlenmesiyle gerçekleşebilir. Bu nedenle yetişkinlerin ya da ana-babaların, çocukları için "uygun olmayan içerik" ya da "uygun bulmadıkları içerik" konusunda dikkatli olması gerekmektedir. Bu süreçte yapılabilecek en kolay şey, kaygı duyulan içerikli programları izlettirmemektir. Bu olgu "kısıtlayıcı aracılık" olarak adlandırılmaktadır. Kısıtlayıcı aracılık, genel olarak kurallarla ve yasaklamalarla ilişkilidir ve televizyonun ne zaman, nasıl, ne kadar

izleneceğine ve televizyonda hangi içeriğin izleneceğine ilişkin kurallar koymaktır (Weaver ve Barbour,1992). Ana baba aracılığının diğer bir yöntemi ise birlikte izlemektir. Birlikte izleme yönteminin kullanımı, çocukların öğrenme düzeyini artırmaktadır. Salomon (1977), Susam Sokağı'nı anneleriyle birlikte izleyen çocukların bu programdan daha çok şey öğrendiklerini bulmuştur.

Televizyonun ve çizgi filmlerin çocukların hayatındaki önemi nedeniyle çocukların izledikleri programların çocuk gözüyle değerlendirilip, tercih nedenlerinin bilinmesi ve çocuğun yaşantısındaki etkilerinin incelenmesi, aynı zamanda anne babaların ve bir eğitimci olarak öğretmenlerin, çocuklara izlettikleri programlardaki tercih nedenlerinin ve aradıkları özelliklerin bilinmesi önem taşımaktadır. Son zamanlarda çocukların izlemeyi en çok tercih ettikleri çizgi filmlerden biri de Pepee Çizgi filmidir. Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi mezunu Ayşe Şule Bilgiç tarafından tasarlanan ve hayata geçirilen Pepee, yaratıcıları tarafından; "4-6 yaş grubu çocuklara öncelikli olarak seslenen bunun yanı sıra 3-9 yaş aralığındaki çocuklara da hitap eden bir karakter" olarak tanıtılmaktadır. Çizgi filmde kahramanın insan ilişkilerinin yanı sıra okul öncesi yaş grubuna yönelik şekil, renk ve sayı gibi bazı temel kavram eğitimlerinin şarkılarla verilmesi, kültürel özelliklerin halk dansları ve türkülerle işlenmesi yönleri ile dikkat çekmektedir. Karakterleri arasında; Pepee, Şila, Zulu, Bebe, Anne, Baba, Dede, Nene, Maymuş, Dış Ses (aktif) yer almaktadır. Dış ses ana karakter olarak kullanılmakta, filmin içinde aktif rol alarak karakterlerle diyaloga girmektedir. Bu nedenle bu çalışmada son zamanlarda çocuklar arasında oldukça popüler olan Pepee Çizgi Filmi, ebeveyn, öğretmen ve çocuk gözüyle değerlendirilmiştir.

Bu çalışma, ülkemizde son yıllarda birçok çocukla buluşan Pepee Çizgi Filmi'ni ebeveyn, öğretmen ve çocuk olmak üzere üç farklı bakış açısıyla değerlendirmek ayrıca çocuk yayınlarının değerlendirilmesi ile ilgili bir örnek geliştirip sunarak, yapım ve yayın kurumlarını bu konuda bilgilendirmek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

Ebeveynlerin Pepee Çizgi Filmi'ne yönelik görüşleri nelerdir?

Öğretmenlerin Pepee Çizgi Filmi'ne yönelik görüşleri nelerdir?

Çocukların Pepee Çizgi Filmi'ne yönelik görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın verileri anket yoluyla toplanmıştır. Anket, birey ya da grubun araştırma problemleriyle ilgili görüşlerinin alındığı bir veri toplama tekniğidir. Anket soruları hazırlanırken araştırmacılar, araştırma problemleriyle ilgili kuramsal çalışmaları incelemeli, anket konusuyla ilgili gözlemler yapıp ilgili kişilerle konuşmalı ve bu verilerden yola çıkarak sorular hazırlanmalıdır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, İstanbul, Aydın ve Konya İl Milli Eğitim Müdürlüklerine bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan okul öncesi

öğretmeni, bu kurumlara devam eden çocuklar ve ebeveynleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunda ise, okul öncesi kurumuna devam eden 435 çocuk, 400 ebeveyn, 99 okul öncesi öğretmen olmak üzere toplam 934 kişi yer almıştır. Araştırmada katılımcıların belirlenmesi için tesadüfi örneklem seçimi yönteminden yararlanılmıştır. Katılımcılara ilişkin demografik özellikler Tablo 1-2 ve 3 'de özetlenmiştir.

Tablo 1. Anne-Babaların Demografik Özellikleri

ANNE		n	%	BABA		n	%
Yaş	20-30	142	35.5	20-30	31	7.8	
	31-40	230	57.5	31-40	293	73.2	
	41 ve üzeri	28	7	41 ve üzeri	76	19	
Eğitim durumu	İlköğretim	163	37.5	İlköğretim	122	28	
	Lise	118	27.1	Lise	131	30	
	Ön-lisans	38	8.7	Ön lisans	27	6.2	
	Lisans	64	14.7	Lisans	100	23	
	Lisansüstü	17	3.9	Lisansüstü	20	4.6	

Tablo 2. Çocukların Demografik Özellikleri

Cinsiyet		Şehir				Yaş			
Kız	Erkek	İstanbul	Aydın	Konya	3-4	5-6	7		
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
229	52.6	206	47.4	279	64.1	90	20.7	66	16.1
						18	3.9	405	93.1
								13	3

Tablo 3. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Demografik Özellikleri

Cinsiyet		Kıdem Yılı				Yaş			
Kız	Erkek	1-5	6-10	10- üzeri	20-30	31-40	41 ve üzeri		
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
94	94.9	5	5.1	44	44.4	41	41.4	14	14.1
						45	45.5	50	50.5
								4	4

Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan anket geliştirilirken, araştırmacılar tarafından çizgi filmin şekilsel, teknik ve içerik özelliklerine yönelik bir puanlama cetveli oluşturulmuştur. Pepée Çizgi Filmi'nin 15'şer bölümü araştırmacılar tarafından ayrı ayrı izlenerek belirlenen maddeler puanlanmıştır. Böylelikle filmin kendine has şekilsel, teknik ve içerik özellikleri belirlenerek anket soruları hazırlanmıştır. Çocukların anketi yaş grubu göz önünde bulundurularak kısa-net ve az sayıda sorudan oluşmuştur.

Hazırlanan anketin kapsam (içerik) geçerliğine bakılmıştır. İçerik geçerliği, ölçme aracının kullanılacağı amaç için uygun olup olmadığına dair uzman görüşlerine başvurularak ölçülmek istenen alanı temsil edip etmediğinin kararlaştırılmasıdır (Karasar, 2005). Hazırlanan anket, beş alan uzmanı tarafından içerik, kullanılan dil, anlatım özelliği, yapı ve bütünlük açılarından değerlendirilmiş ve her aşamada yapılan öneriler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Hazırlanan anketin kapsam (içerik) geçerliği bu sayede sağlanmıştır.

Uzman görüşleri doğrultusunda son haline getirilen anketin öğretmen formunda beşli likert tipli cevaplanan 31 kapalı uçlu ve 1 açık uçlu (Pepee Çizgi Filmi'nin olumlu ya da olumsuz özellikleri nelerdir?) soru yer almaktadır. Anketin ebeveyn formunda beşli likert tipli cevapları olan 32 kapalı uçlu ve 2 açık uçlu (Pepee Çizgi Filmi'nin olumlu ya da olumsuz özellikleri nelerdir? Çocuğunuz Pepee'yi sevme nedeni nedir?) soru yer almaktadır. Anketin çocuk formu ise 12 soru maddesinden oluşan ve evet (evet ise örnek verir misin), hayır şeklinde cevaplandırılan bir formdur.

Hazırlanan taslak anket formu ön uygulama çerçevesinde 10 öğrenci, 10 ebeveyn ve 5 öğretmene uygulanmıştır. Bu ön uygulamada anket formlarının çocuk- ebeveyn ve öğretmenler tarafından anlaşılmasında ve doldurulmasında hiç bir zorlukla karşılaşmadığı ve ankette kullanılan dilin kolayca anlaşıldığı gözlemlenmiştir. Ön uygulama işlemlerinden sonra ana uygulama aşamasına geçilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu: Kişisel bilgi formu, ebeveyn, öğretmen ve çocuk ile ilgili değişkenler hakkında bilgi toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Kişisel bilgi formları, ebeveyn, öğretmen ve çocuk için ayrı ayrı oluşturulmuş, yaş, cinsiyet, kıdem, eğitim durumlarına yönelik bilgi edinilmeye çalışılmıştır.

Pepee Çizgi Filmi Konulu Öğretmen Anketi Formu: 5'li likert tipli hazırlanan anket 31 sorudan oluşmaktadır. Ankette ayrıca 1 açık uçlu soru yer almaktadır (Pepee çizgi filminin olumlu ya da olumsuz özellikleri nelerdir?)

Pepee Çizgi Filmi Konulu Ebeveyn Anketi Formu: 5'li likert tipli hazırlanan anket 32 sorudan oluşmaktadır. Ankette ayrıca 6 açık uçlu soru yer almaktadır. (Evdeki Tv sayısı, çocuğun günlük Tv izleme süresi, çocuğun en çok izlediği üç çocuk kanalı, en çok izlediği üç çizgi film, Pepee çizgi filminin olumlu ya da olumsuz özellikleri nelerdir? Çocuğunuz Pepee'yi sevme nedeni nedir) 6 sorudan oluşmaktadır.

Pepee Çizgi Filmi Konulu Çocuk Anketi Formu: Pepee Çizgi Filmi Konulu Çocuk Anketi Formu evet ya da hayır şeklinde cevaplanan 12 soru yer almaktadır. Eğer çocuk soruya evet cevabını vermişse örnek vermesi istenmektedir.

Uygulama

Hazırlanan anketlerin kapsam geçerliği yapıldıktan ve anlaşılabilirlik, sadelik, amaca uygunluk, kolay yanıtlanırlık açısından değerlendirildikten sonra formlar ebeveynlere öğretmen aracılığıyla gönderilmiştir. Çocuk formu uygulamaları ise araştırmacılar tarafından birebir sınıf ortamında uygulanmış ve yaklaşık 15 dk. sürmüştür.

Verilerin Analizi

Araştırmanın alt amaçları mevcut durumun belirlenmesine yönelik betimsel nitelikte sorular olduğu için nicel ve demografik verilerin analizinde betimsel istatistik tekniklerinden frekans ve yüzde hesaplamasından yararlanılmıştır. Elde edilen sonuçlar bulgular bölümünde tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmanın analizlerinde SPSS 16.0 istatistik paket programı kullanılmıştır.

Bulgular

Çocukların Pepee Çizgi Filmine İlişkin Görüşleri

Çocukların Pepee Çizgi Filmiyle ilgili görüşleri Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Çocukların Pepee Konulu Anket Formu’na Verdikleri Cevaplar

Madde	Evet		Hayır	
Pepee’yi seviyor musun?	409	% 94	26	% 6
Pepe’yi izliyor musun?	428	% 98.4	7	% 1.6
Şarkıları biliyor musun?	277	% 63.7	157	% 36.1
Pepee’li eşyan var mı?	141	%35.4	294	%64.6
Karakterleri oyunlarında canlandırıyor musun?	212	% 48.7	223	%51.3
Pepee’yi ailenle izliyor musun?	349	% 80.2	86	% 19.8
Ailenle Pepee’yi konuşuyor musun?	313	% 72	122	% 28
Pepee’nin resmini yapıyor musun?	182	41.8	253	58.2
Eşyalarına isimlerini veriyor musun?	170	% 39.1	265	% 60.9

Çocukların % 98.4’ünün Pepee Çizgi Filmi’ni izledikleri (çoğunluğu 1-2 saat) ve sevdikleri görülmektedir. Çocukların büyük çoğunluğu, aileleri ile Pepee yi izlemekte ve konuşmakta, resimlerine ve oyunlarına katmaktadır.

Film karakterlerinden sırasıyla Zulu (%25), Pepee (% 22.8), Bebee (%22.2), Maymuş (%18.9), Şıla (% 11.1)’yı, film içinde de şarkıları (28.7), halk oyunlarını (%20.5), kahramanların konuşmalarını (%10.6), görüntülerini (%12.4) sevdiklerini söylemişlerdir.

Çocukların %28.7’si Pepee Çizgi Filmi’nin şarkılarını, %20.5’i ise halk oyunlarını sevdiğini söylemiştir. Aynı zamanda çocuklara hangi şarkıları bildikleri açık uçlu soruyla sorulmuştur. Buna göre Pepee çok ağlıyor (48, %12.0), insan sevdiğini hiç üzer mi?(45,%11.3), hüdayda (35, %8.8), annem (34,%8.5), iki ekmek aldım (32, %8.0), ilgaz (32, %8.0), beş duyu organımız var (28, %7.0), renkler (23,%5.8), çişimiz tuvalete (22, %5.5), karnım acıktı (6, %1.5) şarkılarını çocuklar bildiklerini söylemişlerdir.

Pepe resmi olan eşyaları sorulduğunda ise, giysi (%14.5), oyuncak (% 12.3), nevresim-yastık (%5.8), eğitici materyal (%2.8) olduğunu belirtmişlerdir.

Ebeveynlerin Pepee Çizgi Filmine İlişkin Görüşleri

Ebeveynlerin Pepee Çizgi Filmi ile ilgili görüşleri Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Ebeveynlerin Pepee Çizgi Filmine İlişkin Görüşleri

Maddeler	Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%
Çocuğumla birlikte izlerim	324	81	20	5	56	.14
Kültürümüzü tanıtmaktan memnunum	372	93	18	4.5	10	2.5
Farklı kültürleri de içermesini isterim	248	62	83	20.7	69	17.2
Karakterler çocuklara uygun	374	93.5	13	3.2	13	3.2
Yalnızca çocuklara hitap ediyor	306	76.5	38	9.5	56	14
Çocuğum karakterleri örnek alıyor	248	62	69	17.2	83	20.7
Karakterlerin davranışları çocuğumun olumlu yönde etkiliyor	305	76.2	51	12.7	43	10.7
İçerikteki şarkılar eğitici	373	93.2	17	4.2	10	2.5
Çocuğumun renkleri öğrenmesinde etkili oldu	300	75	38	9.5	62	15.5
Çocuğumun sayıları öğrenmesinde etkili oldu	304	76	39	9.7	57	14.2

Çocuğumun kavramları öğrenmesinde etkili oldu	297	74.2	45	11.2	58	14.5
Çocuğum oyunlarında Pepee'den öğrendiklerini uyguluyor	221	55.2	82	20.5	96	24
Çocuğumun karakterleri örnek almasını isterim	240	60	84	21	76	19
Çocuğum oyuncaklarına Pepee'deki karakterlerin isimlerini verir	112	28	66	16.5	222	55.5
Çocuğum Pepee ile ilgili ürünleri almamı ister	217	54.2	32	8	151	37.7
Filmin görüntü kalitesi iyidir	362	90.5	24	6	14	3.5
Çizgi film eğlencelidir	370	92.5	20	5	10	2.5
Çocuğum Pepee'yi izlerken heyecanlanıyor	261	65.2	61	15.2	78	19.5
Pepee'nin olumsuz yönleri de var	121	30.2	77	19.2	202	50.5
Pepee gerçekçidir	208	52	107	26.7	85	21.2
Çocuğum Pepee'nin olumsuz davranışlarını taklit eder	75	18.7	66	16.5	258	64.5
Çocuğuma Pepee ürünlerinden alıyorum	141	35.2	50	12.5	209	52.2
Çocuğum Pepee'deki bazı olaylara üzülür	199	49.7	70	17.5	131	32.7
Pepee filmi gibi daha çok film olmalı	303	75.7	57	14.2	40	10
Çocuğum Pepee'de izlediklerini herkese anlatır	212	53	80	20	108	27
Pepee ustaca hazırlanmıştır	325	81.2	49	12.2	26	6.5
Çocuğum filmin şarkılarından etkilenir	334	83.5	28	7	38	9.5
Çocuğum filmin konularından etkilenir	295	73.7	54	13.5	51	12.7
Filmin süresi çocuğumun dikkat süresine uygundur	340	85	46	11.5	14	3.5
Filmdeki konular çocuğum günlük hayatından örnekler içerir	351	87.7	34	8.5	15	3.7

Tablo 5'de ebeveynlerin yaklaşık %93'ünün "Kültürümüzü tanıtmamasından memnunum, karakterler çocuklara uygun, içerikteki şarkılar eğitici, çizgi film eğlencelidir" görüşlerine katıldıkları görülmektedir. Ebeveynlerin yarıdan fazlasının ise "Çocuğum oyuncaklarına Pepee'deki karakterlerin isimlerini verir, Pepee'nin olumsuz yönleri de var, çocuğum Pepee'nin olumsuz davranışlarını taklit eder, çocuğuma Pepee ürünlerinden alıyorum" görüşlerine katılmadıkları görülmektedir.

Tablo 6'da ebeveynlerin pepee çizgi filmi ile ilgili açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar verilmektedir.

Tablo 6. Ebeveynlerin Pepee Çizgi Film ile İlgili Görüşleri

Pepee'nin olumlu özellikleri	f	%	Pepee'nin olumsuz özellikleri	f	%	Çocukların Pepee'yi sevme nedeni	f	%
Karakterlerin özellikleri	14	3.5	Pepee üzülünce ağlaması	9	2.3	Şarkılar	62	15.5
Filmin konuları	7	1.8	Pepee resimli eşyalar istemesi	9	2.3	Danslar	26	6.5
Karakterlerin ilişkileri	11	2.8	Olumsuz davranışlarını örnek alması	19	4.8	Karakterler	34	8.5
Yerli olması	87	21.8	Çocuğum ailesinden beklentilerinin artması	22	5.5	Kendisine benzetmesi	60	15.0
Kavramları öğretmesi	20	5.0	Çocuğa göre basit olması	45	11.3	Eğlenceli olması	81	20.3

Şarkılarla öğretim	19	4.8	Eski bölümlerinin sık sık tekrarlanması	44	11.0
Halk oyunları	2	.5	Şekilsel özellikler (kafa-yürüyüş)	2	.5
Eğitici olması	75	18.8	Bebenin konuşması	32	8.0
Eğlenceli olması	4	1.0	Yok	103	25.8
Şiddet içermemesi	36	9.0			

Tablo 6’da ebeveynlerin Pepée Çizgi Filmi’nde en çok yerli olması ve eğitici olması yönlerini beğendikleri görülmektedir. Ebeveynlerin çoğunluğu çizgi filmde beğenmediği bir yön bulunmadığını belirtmişlerdir. Bununla birlikte ebeveynlerin çok az bir kısmı çocukların seviyesine göre basit olması ve eski bölümlerinin sık sık tekrarlanmasını olumsuz bir yön olarak belirtmişlerdir. Çocuklarının Pepée Çizgi Filmi’ni, şarkıları, eğlenceli olması ve kendisine benzetmesi nedenleriyle sevdikleri ile ilgili görüş bildirmişlerdir.

Öğretmenlerin Pepée Çizgi Filmine İlişkin Görüşleri

Tablo 7. Öğretmenlerin Pepée Çizgi Filmi ile İlgili Görüşleri

Maddeler	Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%
Kaynak olarak kullanırım	51	50.4	2	1.98	46	45.5
Öğrencilerimle birlikte izlerim	48	47.5	-		55	54.4
Kültürümüzü tanıtmaktan memnunum	40	39.6	2	1.98	57	56.4
Farklı kültürleri de içermesini isterim	41	40.5	5	4.9	53	52.4
Karakterler çocuklara uygun	46	45.5	5	4.9	48	47.5
Yalnızca çocuklara hitap ediyor	40	39.6	12	11.8	47	46.5
Öğrencilerim karakterleri örnek alıyor	45	44.5	19	18.8	35	34.6
Karakterlerin davranışları çocuğumun olumlu yönde etkiliyor	51	50.4	12	11.8	36	35.6
İçerikteki şarkılar eğitici	47	46.5	4	3.9	48	47.5
Öğrencilerimin renkleri öğrenmesinde etkili oldu	46	45.5	15	14.8	38	37.6
Öğrencilerimin sayıları öğrenmesinde etkili oldu	51	50.4	11	10.8	37	36.6
Öğrencilerimin kavramları öğrenmesinde etkili oldu	51	50.4	12	11.8	36	35.6
Öğrencilerim oyunlarında Pepée’den öğrendiklerini uyguluyor	50	49.5	16	15.8	33	32.6
Oyuncaklarına Pepée’deki karakterlerin isimlerini verir	41	40.5	27	26.7	31	30.6
Filmin görüntü kalitesi iyidir	53	52.4	8	7.9	38	37.6
Çizgi film eğlencelidir	46	45.5	11	10.8	42	41.5
Öğrencilerim Pepée’yi izlerken heyecanlanıyor	39	38.6	26	25.7	34	33.6
Pepée’nin olumsuz yönleri de var	27	26.7	21	20.7	51	50.4
Pepée gerçekçidir	56	55.4	22	21.7	21	20.7
Öğrencilerim Pepée’deki bazı olaylara üzülür	32	31.6	26	25.7	41	40.5
Pepée filmi gibi daha çok film olmalı	49	48.5	8	7.9	42	41.5
Öğrencilerim Pepée’de izlediklerini herkese anlatır	42	41.5	11	10.8	46	45.5
Pepée ustaca hazırlanmıştır	45	44.5	16	15.8	38	37.6
Öğrencilerim filmin şarkılarını biliyor	49	48.5	4	3.9	46	45.5

Öğrencilerim filmin konularından etkilenir	41	40.5	18	17.8	40	39.6
Filmin süresi çocuğumun dikkat süresine uygundur	53	52.4	13	12.8	33	32.6
Filmdeki konular çocuğun günlük hayatından örnekler içerir	46	45.5	17	16.8	36	35.6
Öğrencilerimin seviyesine göre basittir	35	34.6	30	29.7	34	33.6
Öğrencilerin Pepe'nin olumsuz davranışlarını taklit eder	41	40.5	30	29.7	28	27.7

Tablo 7’de öğretmenlerin yarıdan fazlasının Pepee Çizgi Filmi’ni kaynak olarak kullandıklarını, filmin gerçekçi olduğunu, görüntü kalitesinin iyi ve süresinin çocukların dikkat süresine uygun olduğunu belirttikleri görülmektedir. Bununla birlikte çocukların sayı ve kavramları öğrenmesinde etkili olduğunu ve çocukların çizgi filmde öğrendiklerini uyguladıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin yarıdan fazlasının “Kültürümüzü tanıtmaktan memnunuz; Farklı kültürleri de içermesini isterim” görüşlerine katılmadıkları görülmektedir.

Öğretmenler açık uçlu sorularında ise Pepee’yi kültürümüzden olduğu, şarkılı oyunlarla öğrettiği, çocukların anlayabildiği seviyede olduğu, öğretici ve bilgi verici, halk oyunlarını öğrettiği, eğlendirip güldürdüğü, içinde şiddet olmadığı, karakterler gerçeğe ve yaş grubuna yakın çizildiği için, sebep sonuç ilişkileri kurulduğu, büyüklere saygı küçüklere sevgi davranışını kazandırdığı, çok güzel ve içten seslendirildiği ve argo sözcükler kullanılmadığı için olumlu bulduklarını belirtmişlerdir.

Bunun yanında sürekli tekrarların olması, emzik varken Bebee’nin konuşması, Türk ismi olmaması, hayali birinin Pepee’yle konuşması, ailenin toplumdan ayrı yaşaması, Pepee’nin duygusal olması gibi nedenlerle olumsuz bulduklarını belirtmişlerdir.

Sonuç ve Tartışma

Pepee Çizgi Filmi ebeveyn, öğretmen ve çocuk olmak üzere üç farklı bakış açısıyla değerlendirilmiş, “Ebeveyn, öğretmen ve çocukların Pepee Çizgi Filmi’ne yönelik görüşleri nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır. 435 çocuk, 400 ebeveyn, 99 öğretmen olmak üzere toplam 934 kişiyle yapılan araştırma sonuçları şu şekildedir.

Araştırmaya katılan çocukların %98.4’ü Pepee Çizgi Filmini izlediklerini, bunlarında %72.4’ü 1-2 kez izlediklerini ve %94’ü Pepee’yi sevdiğini ifade etmiştir. 2011-12 yılında Ankara il merkez ilköğretim okulları 1-4 sınıflarda yapılan çok izlenen çizgi filmler adlı bir anket çalışmasının sonuçları da öğrencilerin Pepee’yi ikinci çok sevilen çizgi film olarak göstermektedir (Vahit ve Çetinkaya, 2002, akt. Yağlı, 2013). Çocuklarca bu kadar tercih edilen bu çizgi filmin karakterlerinden en sevdiklerinin hangisi olduğu sorulduğunda sırasıyla Zulu, Pepee, Bebe, Maymuş, Şila ve diğerlerini sevdiklerini söylemişlerdir. Bu yaş grubu çocuklar çizgi film karakterleri ile özdeşleşme eğilimindedirler. Dolayısıyla bu bulgular çocukların söz konusu çizgi filmi ilgi ile izlediklerini, karakterleri ve karakterlerin özelliklerini bildiklerini ve bir tercih yapabildiklerini göstermektedir.

Çocukların televizyonda en çok tercih ettiği programlar olan çizgi filmlerdeki kahramanlarla özdeşim kurmaları hem kişisel gelişimlerini hem de toplumsal bir varlık olarak sosyalleşme süreçlerini etkilemektedir (Sayar ve Dinç, 2009). Araştırmamızın ebeveynlerin çocuklarının Pepee karakterini kendilerine benzetmesi nedeniyle sevdikleri ile ilgili bulgusu pepee çizgi filminin çocukların gelişimlerine katkı sağladığının bir göstergesidir. Bununla birlikte çocukların %51.3'ü karakterleri oyunlarında canlandırmadıklarını, %60.9 eşyalarına isimlerini vermediklerini ve %58.2'si Pepee'nin resimlerini yapmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu sorulara hayır ve evet cevabı veren çocuklar neredeyse yarı yarıya bir orana sahiptir. Çocukların ve ebeveynlerin ifadeleri doğrultusunda, çocukların karakterleri kendi kişisel hayatlarına dâhil ettikleri, özümstedikleri, karakterlerden etkilendikleri, karakterleri model aldıkları ve duygusal olarak da onlardan etkilendikleri söylenebilir.

Çocukların %80.2'si filmi ailesi ile birlikte izlediklerini; ebeveynlerin %81'i de çocuğu ile çizgi filmi izlediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca çocukların %72'si de ailesi ile film hakkında konuştuklarını belirtmişlerdir. Bu bulgular filmin yetişkinlerin de dikkatini çektiğini ve ebeveynlerin çocuk dünyasına aktif katılımlarına olanak sağladığını göstermektedir. Anne babaların çocuklarıyla birlikte televizyon izlemeleri anlamına gelen *birlikte izleme*, çocukların öğrenme düzeyini artırmaktadır. Çocukların, anneleriyle birlikte televizyon izlemeleri durumunda, ekranda sunulan bilgilere karşı daha dikkatli ve açık olmaları olasılığı bu sonucu açıklayabilir (Bağlı, 2003). Araştırmamızın bu bulgusu, Pepee Çizgi Filmi'nin birlikte izleme tercihini artırdığı ve yetişkin-çocuk etkileşimine katkıda bulunduğu şeklinde yorumlanabilir.

Küçük yaşlardan itibaren müziksel aktivite içinde bulunarak müzikle beslenen ve desteklenen çocukların ruhsal ve bedensel yönden daha sağlıklı bir gelişim sergiledikleri gözlenmektedir (Yıldız, 2002). Müzik etkinlikleri, bedensel ve zihinsel olmasının yanı sıra, konuşmaya ve dinlemeyi öğrenmeye, dikkati bir noktada yoğunlaştırmaya katkıda bulunur (Uysal, 2006). Müzikle çocuğun duyuları gelişir. Çocuk müzikle algılama, tekrarlama, dikkat, dinleme gibi duygusal ve bilişsel becerilerini geliştirir (Gültek, 2002). Bu nedenle çocukların dikkatini çeken ve kültürel özellikler taşıyan şarkılar bir çizgi filmin sahip olması gereken olumlu bir özellik olarak değerlendirilebilir. Araştırmamızda elde edilen bulgulara göre ise, Çocukların %28.7'si Pepee Çizgi Filmi'nin şarkılarını, %20.5'i ise halk oyunlarını sevdiğini söylemiştir. Ayrıca çocukların %63.7'si Pepee Çizgi Filmi'nde yer alan şarkıları bilmekte ve çocukların %12'sinin Pepee Çok Ağlıyor, %11.3'ünün İnsan Sevdiğini Hiç Üzer mi?, %8.8'inin Hüdayda şarkılarını bilmektedir. Ayrıca ebeveynlerin %83'ü çocuklarının çizgi filmdeki şarkılardan etkilendiklerini ve %93'ü şarkıları eğitici bulduklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçlar çocukların çizgi filmdeki şarkıları severek dinledikleri ve ezberlediklerini ve duygularla ilgili şarkılara daha çok ilgi duyduğunu göstermektedir. Bu bilgiler ve araştırma sonuçları ışığında; Pepee çizgi filminin içerisinde yer alan şarkılar aracılığıyla çocukların duygusal ve bilişsel gelişimlerine katkı sağladığı söylenebilir.

Pepee’li bir eşyan var mı sorusuna çocukların %64.6’sı hayır cevabını vermiştir. Evet (%35.4) cevabını veren çocukların ilk sırada giysi (58, %14.5), ardından oyuncak (49, % 12.3), nevresim-yastık (23, %5.8), eğitici materyal (11, %2.8) sahibi oldukları ortaya çıkmıştır. Ebeveynlerin yarıdan fazlasının ise “Çocuğuma Pepee ürünlerinden alıyorum.” maddesine katılmadıkları görülmektedir. Pepee Çizgi Filminin hitap ettiği yaş aralığındaki çocukların yalnız başına alışveriş yapamadıkları göz önüne alındığında küçük çocukların alışveriş tercihlerinde anne babaların düşüncelerinin etkili olduğu görülmektedir. Bir başka ifadeyle; 3-6 yaş aralığındaki çocukların tüketici davranışlarında sevdikleri çizgi film kahramanlarının etkili olmadığı; anne babaların tercihlerinin daha etkili olduğu söylenebilir. Ancak karakterlere ait eşyaya sahip olma oranı da azımsanmayacak ölçüdedir. Çocuklara yönelik reklamlarda, ürün önerilirken çocuklar tarafından sevilen çizgi ve animasyon karakterlerin kullanılması da yaygın bir uygulamadır (Yörüköğlu 1980, Kapferer, 1985). Yapılan araştırmalarda, çocukların satın alma davranışlarında sevilerek izlenen çizgi film kahramanlarının etkili olduğunu görülmektedir (Çelenk, 1995; Derscheid, Kwon ve Fang, 1996; Aşçı, 2006). Televizyon yoluyla, çocuklara birçok bilinçaltı mesaj verilmekte pazarlama stratejileri uygulanmaktadır. Çocukların hedef alındığı pazarlama, onların düzenli olarak çizgi film izlemek istemelerine sebep olmaktadır, yetişkinler için verilen bilinçaltı mesajlarla ise “çizgi filmleri” sevmeleri amaçlanmaktadır (Choma ve diğ., 2004). Ebeveynlerin, çocuklarını modern yaşamın karmaşasına göğüs gerecek kişilikte yetiştirme ve onlara ekonomik kararlar vermede gerekli davranış ve değerleri öğretme konusunda da sorumlulukları bulunmaktadır (Gönen 1986). Çünkü çocuklar çoğu zaman sadece kendileri için satın alınacak ürünlerde değil, aynı zamanda temizlik, mutfak malzemeleri gibi ev ihtiyaçlarına yönelik seçimlerde de önemli bir rol oynamaktadırlar (Achenreiner, 1997). Yazıcı’ya (2011) göre çocuklar, bu tür ürünlere sahip olarak kendileri ile akranları arasında bir fark yaratmaya çalışmaktadır. Yani çocuklar, tüketerek var olma çabası vermekte, tüketim toplumunun parçası olmaktadır. Araştırma bulguları da, çocukların izledikleri ve sevdikleri karakterlerden etkilenecek sunulan ürünlere sahip olma eğiliminde olduklarını ve bu durumun oluşturulan pazara katkıda bulunduğunu ortaya koymaktadır. Aşçı (2006), yaptığı araştırmasında çocukların üzerinde çizgi ya da animasyon karakter olan sırasıyla giysi, kalem, okul çantası, oyuncak, silgi, bardak, yatak takımı, diş macunu, yiyecek ve bilgisayara sahip olduklarını tespit etmiştir. Bu bulgu araştırmamız sonuçları ile benzerdir.

Çizgi filmler, rengin ve sesin devreye girmesi ile akılda kalıcılığı artırmakta, aynı zamanda görerek ve işiterek etkin bir öğrenme sağlamaktadır. Çizgi filmlerin bu özellikleri, eğitim ve öğretim filmlerinin yapısına ve amacına uymaktadır. Eğitim ve öğretimin gerçekleştiği okul ders yardımcıları içinde kullanılabildiği gibi okul dışında kitle iletişim araçlarıncı değişik programlarda da kullanılmasında yarar vardır (İnce 1991). Araştırmamızda ebeveynler Pepee Çizgi Filminin, en çok eğitici olması yönünü beğendiklerini, öğretmenlerin yarıdan fazlası ise kaynak olarak kullandıklarını, çocukların sayı ve kavramları öğrenmesinde etkili olduğunu ve

çocukların çizgi filminden öğrendiklerini ifade etmektedir. Bu bulgu bir çizgi filmin sahip olması gereken olumlu bir özelliğın Pepée çizgi filminde yer aldığını ve çizgi filmin bu yönünün hem ebeveynler hem de öğretmenler tarafından aktif bir biçimde kullanıldığını göstermektedir.

Öğretmenler filmin gerçekçi olması, karakterlerin gerçeğe ve yaş grubuna yakın çizildiğini, görüntü kalitesinin iyi ve süresinin çocukların dikkat süresine uygun olması, içinde şiddet olmaması, sebep sonuç ilişkileri kurması, büyüklere saygı küçüklere sevgi davranışını kazandırması, çok güzel ve içten seslendirilmesi, argo sözcükler kullanılmaması bakımından olumlu bulduklarını belirtmişlerdir. Bu ifadeler öğretmenlerin Pepée Çizgi Filmini kavram ve değerler eğitimi açısından değerlendirdiklerini ve olumlu bulduklarını göstermektedir.

Ebeveynler ise, Pepée Çizgi Filminin en çok yerli olması ve eğitici olması yönlerini beğendikleri ve yaklaşık %93'ünün "Kültürümüzü tanıtmaktan memnunuz, karakterler çocuklara uygun, içerikteki şarkılar eğitici, çizgi film eğlencelidir" görüşlerine katıldıkları görülmektedir. Ebeveynlerin aksine öğretmenlerin yarısından fazlasının "Kültürümüzü tanıtmaktan memnunuz; Farklı kültürleri de içermesini isterim" görüşlerine katılmadıkları görülmektedir. Pepée Çizgi Filmi özellikle yerli bir yapımla olması ile dikkat çekmektedir. Ebeveynlerin bu özelliğı önemli ve yeterli buldukları ancak öğretmenlerin daha detaylı düşünerek kendi kültüründen bir karakterin gözünden farklı kültürlerin tanıtılmasının önemi üzerinde durdukları söylenebilir.

Ebeveynler ve öğretmenler Pepée Çizgi Filminin olumlu özelliklerinin yanında olumsuz özelliklerinin de olduğuna vurgu yapmışlardır. Özellikle Pepée Çizgi Filminin sıkça tekrar edilmesinin çocukların sıkılmasına ve izlememelerine neden olduğunu ifade etmiş ve yeni bölümlerin daha sık yayınlanmasının ya da gün içinde yayınlanma sayısının azaltılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Aynı zamanda aileler filmi; çocuğa göre basit olması, Bebe karakterinin henüz emekleme aşamasında olmasına rağmen konuşması; öğretmenler ise, Bebe karakterinin ağzında emzik olmasını olumsuz özellikleri arasında belirtmişlerdir. Öğretmenler Pepée karakterinin isminin Türk ismi olmaması, hayali birinin Pepée'yle konuşması, ailenin toplumdan ayrı yaşaması, Pepée'nin duygusal olmasını da eleştirmiştir. Bu bulgular, ebeveynlerin ve öğretmenlerin filmi eleştirel bir gözle izlediklerini ve çocuklara yönelik yayınları denetlediklerine dair ipuçları vermektedir. Bu durum birlikte izleme ve medya okuryazarlığı ile ilgili önemli gelişmelere işaret etmektedir. Bu bakımdan Pepée Çizgi Filmi'nin yetişkinlerin de ilgisini çekebilmesi önem arz etmektedir.

Öneriler

Araştırmamızda Pepée Çizgi Filmi, çocuk, ebeveyn ve öğretmen gözüyle incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre şu önerilerde bulunulabilir.

Aile ve öğretmenler Pepée Çizgi Filmi'nin sıkça tekrar edildiğini, bu sebeple çocukların sıkıldığına ve izlememelerine neden olduğunu belirtmişlerdir. Yeni bölümlerin daha sık yayınlanması, ya da gün içinde yayınlanma sayısının azaltılması bu durumu ortadan kaldırabilir.

Aile ve öğretmenler, Bebe karakterinin henüz emekleme aşamasında olmasına rağmen konuşması ve ağzında emzik olmasını olumsuz özellikleri arasında belirtmişlerdir. Bununla birlikte Bebe karakterinin bir yaşında olmasına rağmen 3 yaş çocuğunun dil gelişimi özelliklerini göstermesi bir ikilem yaratmaktadır. Bu durumun uzman kişiler rehberliğinde düzeltilmesi bu ikilemi ortadan kaldıracaktır.

Yaratıcıları tarafından 4-6 yaş grubu çocuklara seslenen 3-9 yaş aralığındaki çocuklara da hitap eden bir karakter olarak tanımlanan Pepee'nin özellikle 6 yaş çocukları ebeveynleri tarafından basit bulunduğu görülmüştür. Hitap ettiği grubun geniş olması için, bu yaş grubunun özdeşim kurabileceği karakter ve dikkatini çekebilecek konulara yer verilmesi uygun olabilir. Bu eleştirilerin dikkate alınarak yeni bölümlerin hazırlanması uygun olabilir.

Çocuk, aile ve öğretmen görüşleri bize her ne kadar Pepee çizgi filmini olumlu gördüklerini gösterse de, televizyonun olumsuz özellikleri konusunda da bilinçli olmak gerekir. Çünkü televizyon, hem görsel hem işitsel olarak kitlelere etki edebilen ve birçok bilinçaltı mesaj vermekte de kullanılabilen güçlü bir iletişim aracıdır. Çocuk programları arasındaki reklamlar da sınırlandırılarak tüketime yönelik mesajların çocuğa ulaşması engellenmelidir.

Sonuç olarak araştırma bulguları, okul öncesi dönem çocuklarına yönelik bir program olan "Pepee" çocuklar tarafından sevildiğini, ebeveyn ve öğretmenlerin diğer çizgi filmlere göre daha eğitici bulduklarını ve kültürel değerleri işlemesi, şiddet içeriği olmaması yönleri ile beğenildiğini göstermektedir. Pepee'nin bu açılarından çocuk yayınları alanında büyük bir boşluğu doldurduğu ve bu sebeple çocuk dünyasına daha etkin olarak dâhil olduğu düşünülmektedir. Bu yaş dönemine yönelik benzer programların sayısının artırılması için teşebbüsler desteklenmeli, ebeveynlerin medya okuryazarlıkları desteklenmeli ve başta okul öncesi dönem olmak üzere tüm çocuk yayınları daha iyi denetlenerek çocuklarımızı bilinçaltına şiddet ve cinsellik aşılaman yayınlara maruz kalmaktan kurtarılmalıdır.

Kaynakça

- Achenreiner, G. B. (1997). Materialistic values and susceptibility to influence in children. *Advances in Consumer Research*, 24, 82-88.
- Arıkan, A. (2001). 7-12 yaş grubu çocuklara çizgi film yöntemi ile müze eğitiminin verilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Aşçı, E. (2006). Televizyondaki çizgi ve animasyon karakterlerin farklı yerleşim yerlerinde yaşayan çocukların tüketici davranışlarına etkisinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Ayrancı, Ü., Köşgeroğlu, N., & Günay, Y. (2004). Televizyonda çocukların en çok seyrettikleri saatlerde gösterilen filmlerdeki şiddet düzeyi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 5, 133-140.
- Bağlı, M.T. (2003). Televizyona karşı anababa aracılığı: Kısıtlayıcı aracılığın biçimleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 36 (1-2), 129-150.
- Cesur, S., & Paker, O. (2007). Televizyon ve çocuk: çocukların tv programlarına ilişkin tercihleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (19), 106-125.

Choma, C. J., Hossler, S., Leu, R., Nelson, D., Ray, S., Wicox, B., & Ybarra, B. (2004). *Effects of Cartoons on Children*. www.bgsu.edu/departments/tcom/faculty/ha/tcom103fall2004/gp9/

Cihangir, S., & Demir, Y. (2004). *Üç altı yaş çocuklarının ve anne babalarının televizyon izleme özellikleri*, OMEP Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı, Bildiriler Kitabı 2, 318-333.

Çaplı, B. (1996). Çocuk ve televizyon. *Yeni Türkiye*, 12, 1334-1337.

Çelenk, E. (1995). *Televizyonda gösterilen çizgi filmlerin ilkökul çağı çocukları üzerindeki etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.

Derscheid, L. E., Kwon, Y. H., & Fang, S. R. (1996). Preschoolers' socialization as consumers of clothing and recognition of symbolism. *Perceptual and Motor Skills*, 82, 1171-1181.

Dinçer, M. K., & Yılmazkol, Ö. (2009). televizyon: çocuklara gerçek hayat'ı şiddetle öğreten çağdaş masal anlatıcısı, S.İ.Akçalı (Ed.) *Çocuk ve medya* (2.Baskı) içinde (s.189-210) Ankara:mNobel Yayın Dağıtım.

Erdoğan, S., & Baran, G. (2008). A study on the opinions of parents regarding television watching habits of their children in the four-six age group, *The Social Sciences*, 3(3), 245-248.

Eskandari, M. (2007) *İran'da tv'de yayınlanan çizgi filmlerin ilkökul öğrencilerinin eğitimine etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Geray, H. (2003). *İletişim ve teknoloji*, Ankara: Ütopya Yayınları.

Gönen, E. (1986). *Ev idaresi İlkeleri I*. Ankara: Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları.

Güler, D. (1992). *Çizgi filmlerin eğitim iletişimi boyutları ve bir örnek olay çözümlemesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Gültek, B. (2002). Müziğin çocuklar üzerindeki olumlu etkileri. *Çocuk-Çocuk Dergisi*, 11, 29-32.

Hossler, S. (2004). *Mental and psychological effects of children's cartoons*. www.bgsu.edu/departments/tcom/faculty/ha/tcom103fall2004/gp9/

Hünerli, S. (2005). *Canlandırma sineması üzerine*, İstanbul: Es Yayınları.

İnce, M. (1991). *Çizgi filmlerin 6-18 yaş grubu bireylerin yaşantılarında yeri ve önemi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Karasar, N. (2005) *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kapferer, J.N. (1985). *Çocuk ve reklam baştan çıkarmanın yolları*. (Çev:Şermin Önder) İstanbul: Afa Yayınları

Leaper, C., Breed, L., Hoffman, L., & Perlman, C. A. (2002). Variations in the Gender Stereotyped Content of Children's Television Cartoons Across Genres. *Journal of Applied Social Psychology*, 32 (8), 1653-1662.

Öktem, F., Sayıl, M., & Çelenk Özen, S. (2006). *Kodlayıcı eğitim kitapçığı*, Ankara: RTÜK yayını.

Postman, N. (1995). *Çocukluğun yokoluşu*. (Çev. Kemal İnal), Ankara: İmge Kitabevi.

- Salomon, G. (1977). Effects of encouraging Israeli mothers to co-observe "sesame street" with their five-year-olds. *Child Development*, 48, 1146-1151.
- Samancı, Ö. (2004). *Animasyonun önlenemez yükselişi*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Sayar, M. K., & Dinç, M. (2009). *Televizyon ve çizgi filmlerin çocukların değer oluşumuna etkileri*, http://www.tavsiyedyorum.com/makale_5354.htm (Erişim: 03.09.2013).
- Uysal, E. (2006). *Farklı okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden altı yaş grubundaki çocukların çoklu zekâ kuramına göre incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Weaver, B, &Barbour, N (1992). Mediation of children's televiewing. *Families in Society*. 73, 236-242.
- Yağlı, A. (2013). Çocuğun eğitiminde ve sosyal gelişiminde çizgi filmlerin rolü: Calliou ve pepee örneği. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8/10, 707-720.
- Yavuzer, H. (1990). *Ana- baba okulu*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yazıcı, E. (2011). *Televizyon yayınlarının olumsuz etkilerinden çocukların korunmasına yönelik düzenlemeler*. Radyo Televizyon Üst Kurulu Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Yıldız, G. (2002). *Müzik öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yörükoğlu, A. (1980). *Çocuk ruh sağlığı*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.